

ARALIK AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 Ocak 2024

Özet

Tüketici fiyatlarının aralık ayında yüzde 2,93 oranında artmasıyla yıllık enflasyon 2,79 puan yükselmiş ve 2023 yılını yüzde 64,77 ile son Enflasyon Raporu'nda sunulan tahminin orta noktasının altında tamamlamıştır. Yıllık enflasyon temel mal ve hizmet gruplarında sınırlı yükselirken, enerji ve gıda gruplarındaki artış daha belirgin olmuştur. Bedelsiz doğal gaz kullanım sınırının aşılmasının aylık tüketici enflasyonuna etkisi 0,29 puan olurken, akaryakıt fiyatlarında gerçekleşen düşüş enerji grubu fiyat artışını sınırlamıştır. Sebze ve kırmızı et fiyatlarında gözlenen yüksek artışların belirgin etkisiyle, aylık tüketici enflasyonunun yaklaşık yarısı gıda grubundan gelmiştir. Temel mal grubu aylık fiyat artışı bir önceki aya kıyasla bir miktar güçlenirken, beyaz eşya fiyatları dayanıklı mal alt grubunu, ilaç fiyatları ise diğer temel mal alt grubunu sürükleyen kalemler olmuştur. Beklenen ücret artışlarının, dayanıklı mal fiyatlarında gözlenen yükselişte etkili olduğu değerlendirilmektedir. Hizmet grubunda ise aylık fiyat artışı yavaşlamıştır. Aylık kira enflasyonundaki zayıflama eğilimi devam ederken, akaryakıt fiyatlarındaki gelişmelerle uyumlu olarak ulaştırma hizmetleri fiyatları gerilemiştir. Aralık ayında üretici fiyatları aylık artışı enerji grubu kaynaklı olarak yavaşlarken yıllık üretici enflasyonu düşük bazın da etkisiyle yükselmiştir. Bu görünüm altında, mevsimsellikten arındırılmış verilerle aylık artış oranları B ve C göstergelerinde sınırlı bir şekilde yükselirken, göstergelerin yıllık enflasyonları artış kaydetmiştir. Enflasyonun ana eğilimi, tüm göstergelerle birlikte değerlendirildiğinde, bir önceki aya kıyasla görece yatay bir seyir izleyerek, Enflasyon Raporu'nda öngörülenden daha ılımlı bir görünüme işaret etmektedir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Aralık ayında tüketici fiyatları yüzde 2,93 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 2,79 puan artarak yılı yüzde 64,77 seviyesinde bitirmiştir (Grafik 1 ve Tablo 1). Bu ayda doğal gazın aylık tüketici enflasyonuna etkisi 0,29 puan, yıllık enflasyona etkisi ise 0,47 puan olmuştur. Doğal gaz etkisi arındırıldığında, mevsimsellikten arındırılmış tüketici enflasyonunda geçen aylara kıyasla bir miktar artış gözlenmiştir (Grafik 2). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları 0,75'er puan artarak sırasıyla yüzde 68,02 ve yüzde 70,64 olmuştur.

Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde, bu dönemde gıda, enerji, hizmet ve temel mallar gruplarının katkıları sırasıyla 1,31; 0,77; 0,45 ve 0,31 puan artarken, alkol-tütün-altın grubunun katkısı 0,05 puan düşmüştür.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, B ve C endekslerinin aylık artışlarının sınırlı bir şekilde yükseldiği izlenmiştir (Grafik 3). Fiyat artışları, B endeksini oluşturan gruplardan temel mallarda bir önceki aya kıyasla bir miktar güçlenirken, hizmet ve işlenmiş gıdada yavaşlama kaydetmiştir (Grafik 4).

Hizmet fiyatları aralık ayında yüzde 2,36 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 0,95 puan artışla yılı yüzde 90,66 seviyesinde tamamlamıştır (Grafik 5). Bu dönemde, kiralardaki aylık artışta (yüzde 4,48) yavaşlama eğilimi devam etmiş, diğer taraftan alt grup yıllık enflasyonu 2,77 puan yükselişle yüzde 108,58 seviyesine ulaşmıştır. Haberleşme alt grubunda, internet ve telefon görüşme ücretlerindeki görünüm paralelinde fiyatlar yüzde 3,04 oranında yükselişle bir önceki aya kıyasla bir miktar zayıflamıştır. Lokanta-otel grubunda aylık artışı (yüzde 2,81) yemek hizmetleri kalemi sürüklerken, konaklama hizmetlerindeki fiyat düşüşleri devam etmiştir. Akaryakıt fiyatlarındaki düşüşün yansımaları ulaştırma hizmetlerinde hissedilmiş, havayolu ile yolcu taşımacılığı (yüzde -15,97) ve karayolu ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı fiyatlarında (yüzde -4,38) gerileme izlenmiştir. Aralık ayında diğer hizmetler alt grubundaki fiyat artışları önceki aya kıyasla bir miktar (yüzde 2,23) güç kazanırken bu gelişmede kültür hizmetleri, kişisel ulaştırma araçlarının bakım-onarımı ve hac ücretlerindeki gelişmelere istinaden paket turlar öne çıkan kalemler olmuştur.

Temel mal grubu yıllık enflasyonu 0,57 puan artışla yüzde 52,81 olmuştur (Grafik 6). Yıllık enflasyon dayanıklı mallarda yükselirken, diğer alt gruplarda görece yatay seyretmiştir. Dayanıklı mal (altın hariç) fiyat artışı aralık ayında (yüzde 2,77) beklenen ücret artışlarının da etkisiyle bir miktar güçlenmiştir. Bu dönemde, beyaz eşya kalemi fiyat artışı (yüzde 7,21) ile öne çıkarken, mobilya (yüzde 2,11) ve otomobil (yüzde 1,25) fiyatları daha ılımlı bir şekilde yükselmiştir. Bu gelişmeleri takiben, dayanıklı mal grubunda yıllık enflasyon 1,39 puan artışla yüzde 60,70 olmuştur. Diğer temel mallar alt grubunda fiyatlar yüzde 3,75 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 0,28 puanlık sınırlı bir artışla yüzde 50,42 olarak gerçekleşmiştir. Referans euro kurunun güncellenmesine bağlı olarak yüzde 14,47 oranında fiyat artışıyla ilaç kalemi alt grup içinde öne çıkmıştır.

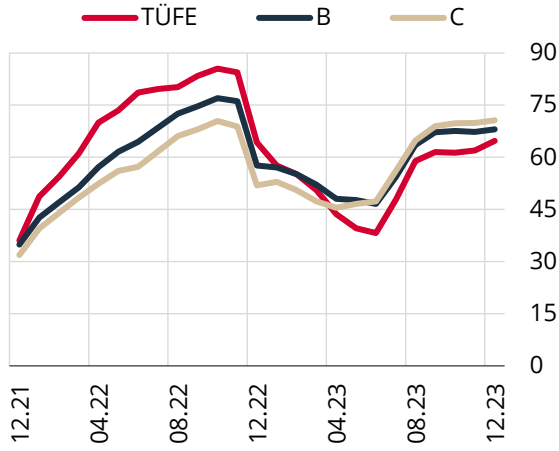
Enerji fiyatları aralık ayında yüzde 2,74 oranında yükselmiş, grup yıllık enflasyonu 6,01 puan artarak yılı yüzde 27,19 seviyesinde tamamlamıştır (Grafik 7). Grup aylık fiyat artışında, doğal gaz kalemindeki tüketim artışına paralel olarak sepete yansıyan fiyatların yükselmesi etkili olmuştur. Küresel enerji fiyatlarındaki görünümü takiben katı yakıt fiyatları yüzde 2,04 oranında artmıştır. Bu dönemde, tüp gaz fiyatları yüzde 1,09 oranında yükselirken, şebeke suyu fiyatlarındaki artış yüzde 3,62 olmuştur. Diğer taraftan, uluslararası ham petrol fiyatları öncülüğünde akaryakıt fiyatları yüzde 2,20 oranında gerilemiştir.

Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları aralık ayında yüzde 4,81 oranında artmış, yıllık enflasyon 4,85 puan yükselerek yüzde 72,01 olmuştur (Grafik 7). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada 10,38 puan artışla yüzde 91,23'e, işlenmiş gıdada ise 0,82 puan artışla yüzde 58,05'e ulaşmıştır (Grafik 8). Mevsimsellikten arındırılmış veriler, taze meyve sebze fiyatlarının sebze fiyatları öncülüğünde belirgin bir şekilde yükseldiğine işaret etmiştir. Diğer işlenmemiş gıda grubunda son dönemde karkas et fiyatlarında gözlenen yükselişin etkisi kırmızı et fiyatlarında hissedilmiş, yumurta diğer dikkat çeken kalem olmuştur. Böylelikle, işlenmemiş gıda aylık enflasyonu belirgin ölçüde güçlenerek yüzde 7,24 oranında gerçekleşmiştir. İşlenmiş gıda grubunda ise aylık fiyat artışı (yüzde 2,76) geçen aya kıyasla yavaşlamış, bu gelişmede süt ve süt ürünleri fiyat artışlarının güç kaybetmesi etkili olmuştur. Diğer taraftan, bu grupta kırmızı et ile bağlantılı kalemler, katı-sıvı yağlar ve konserve ürünleri fiyat artışlarıyla öne çıkan kalemler olmuştur.

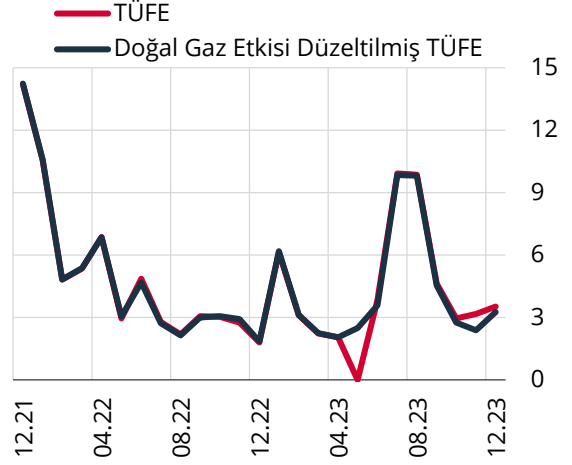
Yurt içi üretici fiyatları aralık ayında yüzde 1,14 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,97 puan yükselişle yüzde 44,22 olmuştur (Grafik 9 ve Tablo 2). Bu dönemde, ana sanayi gruplarından enerjide fiyatlar düşerken, enerji dışı gruplarda fiyat artışları izlenmiştir. Enerji grubunda fiyatlar aylık bazda yüzde 6,63 oranında azalırken yıllık enflasyon negatif bölgedeki seyrini sürdürmüştür (Grafik 10). Alt gruplar bazında, ara, dayanıklı tüketim, sermaye ve dayanıksız tüketim malları aylık bazda sırasıyla yüzde 2,54; 2,50; 2,27 ve 2,23 oranlarında artmıştır.

Grafik ve Tablolar

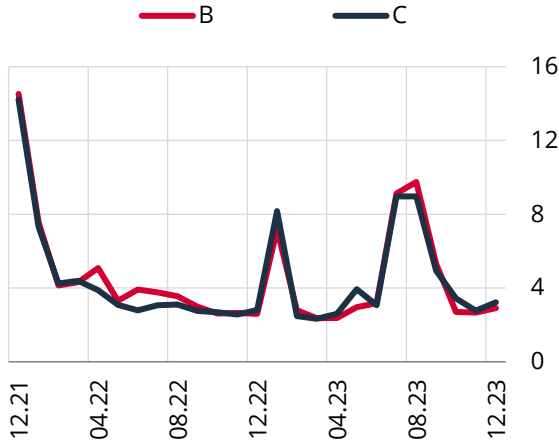
Grafik 1: TÜFE, B ve C
(Yıllık % Değişim)

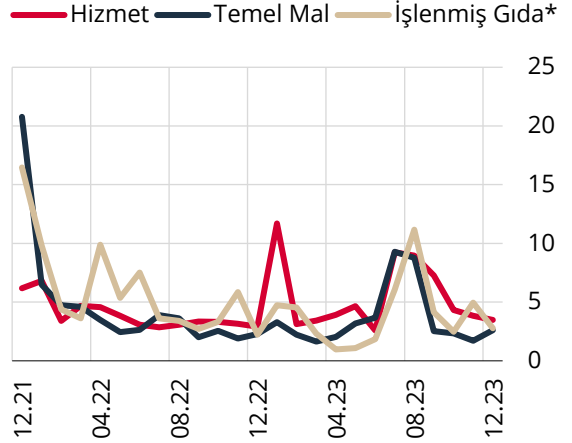
Grafik 2: TÜFE ve Doğal Gaz Etkisi
Düzeltilmiş TÜFE (Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 3: B ve C Endeksi
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

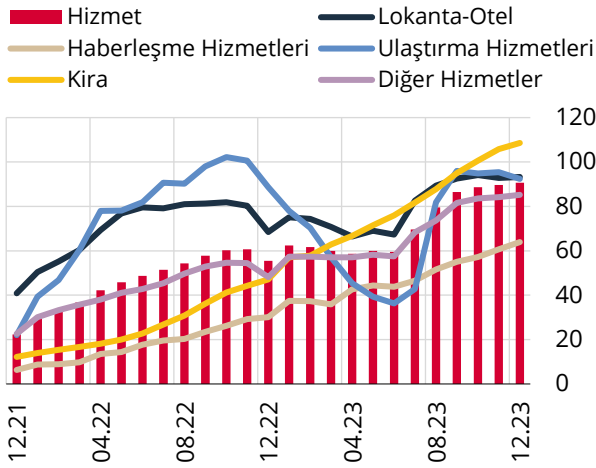

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

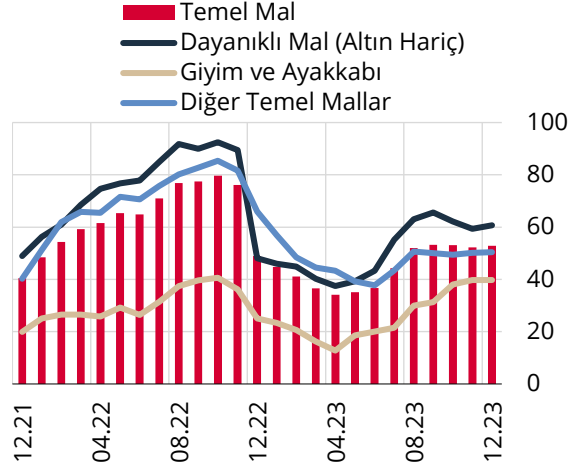

* İşlenmiş gıda grubunda mevsimsel etki bulunmamaktadır.

Grafik 5: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

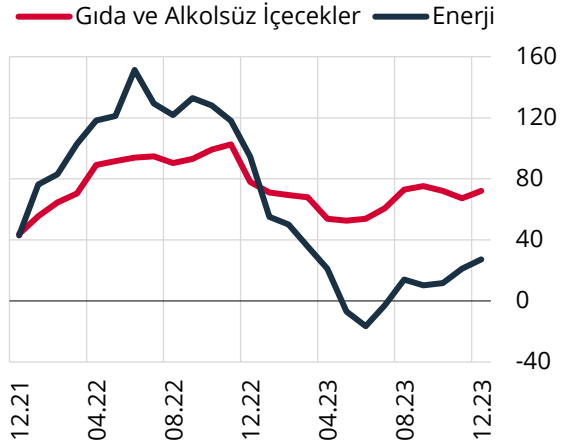

Grafik 6: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

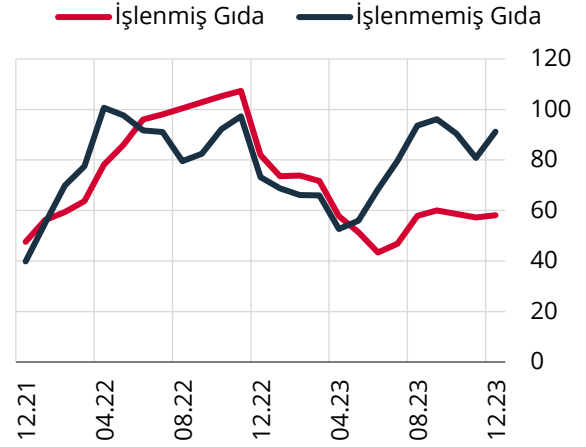

Grafik 7: Gıda ve Enerji

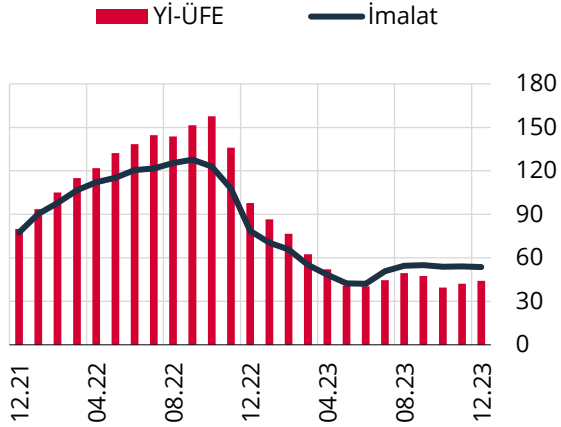
(Yıllık % Değişim)

Grafik 8: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda

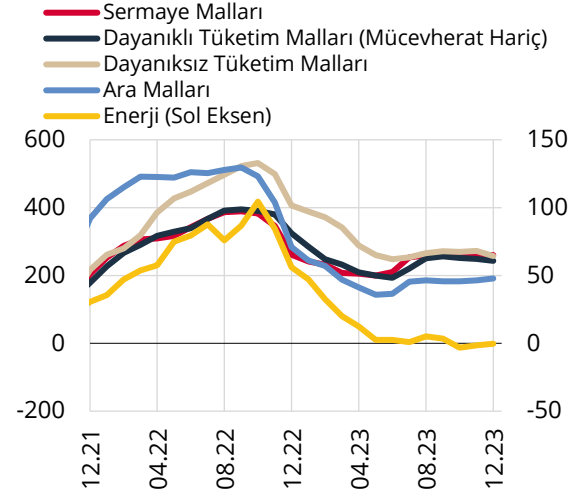
(Yıllık % Değişim)

Grafik 9: Yi-ÜFE ve İmalat

(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları

(Yıllık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ara.23	Ara.22	Ara.23	Ara.22
TÜFE	2,93	1,18	64,77	64,27
1. Mallar	3,18	0,97	55,46	67,31
Enerji	2,74	-2,12	27,19	94,43
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	4,81	1,86	72,01	77,87
İşlenmemiş Gıda	7,24	1,42	91,23	73,25
Taze Meyve-Sebze	11,39	-3,30	81,29	78,54
Diğer İşlenmemiş	4,98	3,96	97,47	70,72
İşlenmiş Gıda	2,76	2,23	58,05	82,00
Ekmek ve Tahıllar	2,84	2,56	58,42	69,55
Diğer İşlenmiş	2,73	2,06	57,88	89,16
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	2,00	1,69	55,00	50,45
Temel Mallar	2,24	1,86	52,81	48,96
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	2,77	1,88	60,70	48,13
Giyim ve Ayakkabı (*)	-1,45	-1,46	39,74	25,01
Diğer Temel Mallar	3,75	3,56	50,42	65,91
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,01	0,07	71,26	65,11
Altın	3,98	4,33	70,59	35,48
2. Hizmetler	2,36	1,85	90,66	55,49
Kira	4,48	3,10	108,58	47,07
Lokanta ve Oteller	2,81	2,61	93,24	68,48
Ulaştırma Hizmetleri	-2,03	-0,52	92,44	88,70
Haberleşme Hizmetleri	3,04	0,96	63,92	30,13
Diğer Hizmetler	2,23	1,65	85,20	48,05
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	2,39	1,94	68,02	57,68
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	2,31	1,86	70,64	51,93
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	2,45	1,21	61,20	62,94
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	2,77	0,91	70,12	60,02

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Aralık 2023		Aralık 2022	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,14	44,22	-0,24	97,72
Madencilik	3,69	2,00	65,59	1,94	122,92
İmalat	83,81	2,00	53,68	2,29	78,66
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	78,48	2,38	54,35	2,79	78,66
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	68,94	2,28	55,87	2,95	83,86
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	11,96	-11,40	-29,69	-11,78	284,99
Su Temini	0,55	7,34	66,97	9,44	130,34
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		2,54	47,72	1,66	70,91
Dayanımlı Tüketim Malları		2,50	60,07	3,20	78,57
Dayanımlı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,13	60,68	3,16	81,13
Dayanımsız Tüketim Malları		2,23	64,37	4,56	101,63
Sermaye Malı		2,27	65,07	2,36	65,16
Enerji		-6,63	-1,69	-10,63	224,67

Kaynak: TÜİK.